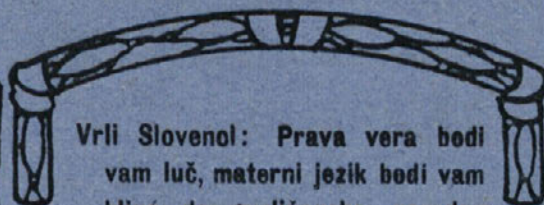

LETO XIII.

ZVEZEK 15.

Vrli Slovenol: Prava vera bedi
vam luč, materni jezik bedi vam
ključ do zveličanske narodne
omike. A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1913.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 13. zvezka:

	Stran		Stran
Kornelij	225	Prepir med Slovenci	235
1050 letnica apostolstva sv. Cirila in Metoda	228	Varuj se slabe tovaršije!	236
Pesem obmejnih Slovencev	231	Dekliški vrtec:	
Iz Balkana	231	Kaznjiva nevednost	236
Vidov dan 1389—1913 (pesem)	231	O slabem berilu	237
Doma in po svetu	232	Ljubosumnost	238
Pod vaško lipo		Dobri nasveti:	238
Spomini starega rokodelca	233	Društveni glasnik:	239
Lipa zelena — bodi pozdravljena	234	Drobtinice:	
Nekaj o shodih	235		

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 21. julija 1913.

„**Dragoceni biseri**“ je naslov knjižice, ki jo je spisala Pepica Senica. Spisana je posebno za mladino, za mladeniče in za dekleta. Preveva jo pravi katoliško-narodni duh. Dobrodošla bo zlasti mladinskim organizaci-

jam, zato isto toplo priporočamo, da si jo naša vrla mladina takoj naroči. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru in pri pisateljici Pepici Senici v Šmarju pri Sevnici ob Savi. Komad stane s poštino vred 60 vin. 10 komadov samo 5 K 20 vin.

Zavod sv. Marte v Trstu

ulica S. Francesco št. 15, I. nadstr.

sprejema brezposelna dekleta pod streho in posreduje za službe. Rafaelov odsek Marijine družbe sprejema dekleta na kolodvoru in jih vodi v zavod. Zavod vzdržuje in nadzoruje zveza »Marijin dom«.

Prirejene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditve
Zreče	1. junija	Mladeniška zveza	mesečni sestanek
»	6. julija	»	proslava sv. Cirila in Met.
Šoštanj	27. julija	Dekliška zveza	poučni shod
Sv. Jur ob juž. žel.	12. aprila	»	»
»	11. maja	»	»
»	8. junija	»	protialkoholni shod
»	29. junija	»	občni zbor

NAŠ DOM

Štev. 15.

V Mariboru, 1. avgusta 1913.

XIII. letnik.

Kornelij.

Povest iz zadnjih dni Jeruzalema.

(Nadaljevanje.)

Deveto poglavje.

Popolna zmagaja.

Po trudapolnem boju, ki je tirjal mnogo žrtev, posrečilo se je Rimljanom, polastiti se tudi gornjega mesta. Razjarjeni vojaki metali so goreče glavnje v hiše in kmalu je bilo celo mesto podobno valovečemu ognjenemu morju.

Kornelij in Bernika iskala sta si s težavo pot skozi kadeče se podrtije. „Zakrij obraz, Bernika, da ne bodeš videla strašnih grozot.“ Bernika pokrije oči z gostim pajčolanom.

Komaj sta se pomikala naprej: strašen mrliški duh in skeleč dim jima kar sapo zapirata. Zmučena sese se Bernika v rojstni hiši. Solze jo polijejo, ko vidi, kako grozno je gospodarila zbesnela množica ljudstva in grabežljiva roka vojakova. Mize so bile razbite, preproge in zastori raztrgani ali požgani, ključavnice na omarah strte in vsakovrstna obleka razmetana po tleh. Kosci umetnin in dragocenega orodja ležali so vsepovsod.

„Oče!“ pravi ihtoč, „kako sem hvalježna Bogu, da te je poklical iz tega sveta, predno se je pričela gnjusoba razdejanja. Žalost bi ti bila strla srce.“

„Pojdi“, zašepeče; „hočeva vzeti slovo od tega kraja ljubkih mladostnih sanj. Predno pa greva, stopiti hočem še enkrat doli v ječo, v kateri sem preživela v strahu in upanju tesnobne ure.“

Kornelij stopi ven, potegne iz ka-

deče se podrtine sosednje hiše goreč drog, da bi mu bil namesto baklje.

V globoki žalosti stopa Bernika v zaduhlo podzemlje. Kornelij vtakne drog v železen obroček, ki je bil pritren na steni za baklje.

Vrata so bila odprta; vstopita v ječo, iz nje jima vdarja nasproti vlažen vzduh po trohnobi.

Bernika poklekne in tiho moli; Kornelij stori ravno tako. Ko Bernika vstane, žari njeno oko kakor v blaženosti, nasloni se na svojega rešitelja in zašepeče: „Zahvalila sem se Izveličarju, da je uslišal mojo revno prošnjo in ti naklonil svojo milost. Ko sem v samotni ječi medlela, prosila sem goreče Boga, da bi razsvetlil tvojo dušo.“

Kornelij jo rahlo poboža po laseh in pravi: „Križani me je sam na višini Golgate poklical in presrečen sledil sem njegovemu glasu. Po njegovih zapovedih hočeva živeti in se mu tako zahvaliti za preobilico milosti, ki jih je razlila čez naju njegova neizmerna dobrot.“

Bernika vpraša šepetaje: „Hočeš po Njegovih zapovedih živeti? Boš li tudi odpustil svojemu sovražniku?“

Obraz Kornelijev potemni, nevoljno namrši obrve. „Edino ta misel bi mi grenila veselje, ko bi ne imel tebe. Nisem še popolnoma očiščen pred svojimi tovariši, akoravno so vedno kazali s svojim obnašanjem proti meni, da niso nikoli verjeli sramotilnega sumničenja, s katerim me je hotel uničiti sovražni zavidljivec. Bog je dobrotljiv, občutil sem to na lastnem telesu. Nagnil

bo vojskovodjo, da me bo očistil pred vso armado. Gospod je odpustil svojim sovražnikom celo v najbridkejšem trpljenju; hočem tudi jaz odpustiti človeku, ki me je storil nesrečnega!”

„O, kako se ti naj zahvalim, Kornelij?”

Drog je že počasi ugašal in opominjal k odhodu.

„Pojdi, Bernika, Loči se od svoje rojstne hiše, pa ne tarnaj. V solnčni Italiji pripravil ti bom drugi dom, in ob moji strani pozabila boš na nesrečno domovje.“

Zapustita ječo in korakata naglo po z dimom napolnjenih ulicah mimo kadečih se tempeljskih razvalin. Vojaški so porušili na povelje Titovo goreča poslopja. Samo dva stolpa naj ostane ta v spomin na minulo slavo in lepoto.

„Pokončan si, Jeruzalem, ponos judovskega ljudstva, njegova moč in njegovo upanje, in s teboj bo ugasnilo njegovo življenje kakor brleči stenj oljate svetilke, kateri manjka hranilno olje“, pravi Bernika, ko gresta mimo ogromne groblje.

Deseto poglavje.

Slavlj e in sprava.

Ko se je vzdignilo 2. septembra leta 70. po Kristusu solnce čez Oljisko višino, obsvetilo je na višini Skopa sijajen vojaški prizor. Čelade in oklepi legijonarjev blesteli so se v solnčnem svitu, pozlačeni orli lesketali so se nad njimi. Na vzvišenem odru sedel je Tit sredi vdanih legatov in tribunov. Izginila je z njegovega visokega čela železna strogost, ki je razodevala v njem v vojskinem času neupogljivega vojskovodjo, in veselo smehljanje ponosnega, zmagoslavnega veselja, ozarjalo je možato, lepo lice. Z dopadanjem gleda na legije, katere je sklicala trobenta ob jutranji zarji, da sprejmejo zahvalo domovine.

Ravnokar darovali so poganski žreci, ki so sledili armadi na vseh vojaških pohodih, Martu bogate daritve za dobljeno zmago. Ko so končali, zabučili trobenta, v znamenje, da hoče imeti vojskovodja nagovor na svoje vo-

jake. — „Vivat imperator!“ (naj živi oblastnik), kličejo zmage veseli legijonarji in Tit nagne zahvaljevaje se glavo, okrašeno z zlatim lovorjevim vencem. Drugič zabučili trobenta in svečana tišina zavlada v armadi.

Tit začne: „Vojaki! Zahvalo, toplo zahvalo, vam izrekam za vašo udanost proti meni, ki se ni nič spremenila. Hvalim vašo pokorščino, ki ste jo pokazali v celi vojski, v mnogih in velikih nevarnostih, združeno z veliko, osebno hrabrostjo. Pokazali ste, da se nikdo ne more ustavljati rimski hrabrosti. Dosegli smo cilj tako dolgotrajne vojske; vse želje, ki smo jih gojili v začetku vojske, so se popolnoma izpolnile. Moje spoštovanje in občudovanje velja vam vsem, ker vem, da nikjer ni zaostala dobra volja za zmožnostmi. Onim pa, ki so se v vojski posebno odlikovali, svoje življenje okinčali z junaškimi čini in slavo moje armade povečali z dobro uspelimi podjetji, podeliti hočem sedaj primerne darove in odlikovanja. Kdor si je prizadeval, storiti več kakor drugi, naj bo deležen zasluženega plačila. Na tem mi je mnogo ležeče; sploh mi je veliko ljubše, nagraditi in pohvaliti vrlo obnašanje svojih sobojevnikov, kakor pa grajati in kaznovati njih pregreške.“

Ko vojskovodja konča, nastane zopet veselo vsklikanje, ki odmeva tisočero od razvalin osvojenega mesta.

Tiberij Aleksander, cesarski namestnik v Aleksandriji, kateremu je bil Tit dolžan posebno hvalo, stopi pred Tita in sprejme iz njegove roke pergamenovo polo, na kateri so bila zabeležena imena onih, ki so bili vredni posebne pohvale in zahvale.

„Regul, vojak pete legije“, zakliče z močnim glasom.

Poklicani pristopi in poklekne pred namestnikom na eno koleno.

„Ti si se odlikoval pri napadu na prvo obzidje hvalevredno. Cesarska milost povzdigne te v dekurijskega (desetnika, ki je vodil v vojski tudi večje oddelke) in v spomin na slavne boje nosi to-le zlato verižico.“

Poda mu umetno izdelano verižico.

co, koje vsak člen je bil upodobljen po orlih na rimskih bojnih znamenjih.

„Sever, dekurij desete legije!“ — Spoštljivo naredijo poklicanemu drugi prostor.

„Pri ponočnem napadu na grad Antonijo si splezal prvi na zid. Zato te imenuje naš dobrotljivi vojskovodja v imenu svojega očeta, cesarja Vespazijana, centurijem. To-le sulico imej za spomin!“

Poda mu sulico, koje konica je bila iz čistega zlata. Tako je bilo mnogo junakov med vojaki odlikovanih, a za njimi je prišla vrsta na častnike.

Kornelij stisne zobe, da bi prikril nemir, ki se ga je polastil. Mu bo li dano zadoščenje danes pred zbrano armado?

Tit vzame v roko polo in pokaže s prstom na mesto, ki se naj najprvo prebere. Tiberij Aleksander se nasmehne, in Tit se nagne naprej, kakor da bi hotel posebno dobro slišati in videti.

„Kornelij, stotnik desete legije!“ zakliče Tiberij Aleksander zelo glasno. Okoli stoječi obrnejo se proti poklicanemu, ki je stal v oklepu navadnega prostaka v vrstah legijonarjev. Noge se mu šibijo in zbrati mora vse moči, da more ponosno in ravno, kakor se spodobi pravemu Rimljanu, slediti pozivu.

Tit je bil zapustil oder in stal pri Tiberiju Aleksandru.

„Vojaki!“ pravi Tit. „Poplačati je veselje vojskovodje, pa še večje veselje je za njega, popraviti storjeno krivico. Ker sem imel Kornelija za izdajalca, odvzel sem mu vpričo njegove kohorte njegovo dostojanstvo. Marij Prim je zatrjeval in tudi dozdevno dokazal, da se je dogovarjal s Simonom, kako bi izdal našo armado v njegove roke. Danes vrnem osebno čast Korneliju in hočem ga za junaštvo poplačati, katero je pokazal pri napadu na tempelj.“

„Kornelij!“ obrne se nato Tit do njega. Žalostim se, da sem ti storil nevede krivico. Ne srdi se nad svojim vojskovodjo, ampak odpusti mu!“

Poda centuriju roko. Kakor v sanjah položi Kornelij svojo desnico v njegovo.

Potem zakliče Tit: „Vojaki! Povzdignem Kornelija tribunom!“ Tit okraši glavo junaka z zlatim lovorjevim vencem.

„Vivat (živi naj) Kornelij! Vivat Kornelij!“

Vsi vojaki, posebno pa od desete legije, ki so vedeli za celo stvar bolj natanko, pozdravili so mladega tribuna z radostnimi vskliki. Tribuni in legati (visoki vojaški dostojanstveniki) pristopijo in mu stiskajo roko.

Za Kornelijem bil je obdarovan Longin, ki je vstrajal tako zvesto pri Korneliju in se požrtvovalno trudil, dokazati njegovo nedolžnost.

Ko se Kornelij obrne, vidi Marija Prima, ki je prihajal, opirajoč se na nekega vojaka, počasi proti odru. Lice mu je bilo še blede in upalo, pa oči so se mu svetile radostno, ker je pričakoval, da bo dobil za svoje zasluge nagrado.

Tit je bil namreč poslal nekega stotnika k njemu s prošnjo, da naj nikar ne zamudi zmagoslavja in naj pride k Titu, če mu le pripuščajo telesne moči. Iz tega je sklepal Marij Prim, da hoče Tit tudi njega obdarovati. Ko pa zagleda Kornelija z zlatim vencem, zgrabi ga nekaj za grlo, kakor da bi ga hotelo zadušiti.

„Pereat (pogini) Marij Prim!“ zadoni od vseh strani.

„Pereat, Marij Prim!“ kliče posebno glasno deseta legija. Glavo skloni na prsi in komaj ga noge še nosijo.

„Semkaj!“ zapove Tiberij Aleksander strogo.

V tem trenutku pride Kastor, katerega sta stražila vojaka, izza odra, in prinese kakor nekdanj pri Korneliju, posodo žerjavice, katero skuša razžariti s polno sapo. Pripravi se in vtakne šilo v tleče ogle.

„Marij Prim“, pravi Tit strogo. „Zapadel si smrti. Dokazana ti je hudobija poskušane zavrattnega umora; tudi si skušal palniti hrabrega tribuna Kornelija z obrekovanjem v nesre-

čo. Zato izjavim, da si izgubil svoje vojaško dostojanstvo in te obsodim na smrt.“

Marij Prim je bil zaprl oči in podooben je bil bolj mrliču kakor živemu človeku. Klici „Perēat!“, kateri se od legijonarjev zopet slišijo, grmijo mu na ušesa, kakor klic iz Hada (pekla). Blede ustne trepečejo in trese se po celem životu, kakor da bi ga mučila najhujša mrzlica.

Na migljaj Titov pristopi Kornelij.

„Poskušal je, te onečastiti. Maščuj se nad njim!“

Marij Prim pogleda z najstrupejšim sovraštvom na tribuna.

Kornelij pa pravi z ginjenim glasom: „Odpustim ti! Vojskovodja, odpusti mu tudi ti!“

Tit ga pogleda, kakor da bi ne bil razumel njegovih besedi.

„Odpustiti? Dam ga bičati do krvi in smrti ne uide. Kastor na delo!“

Vojaka sta imela mnogo truda, da sta obdržala napol omedlelega Prima pokoneci. Kastor se zareži, da se mu zasvetijo zobje kakor zveri. S surovo roko odveže jermenje, ki je držalo oklep, in vrže nesrečnežu robato suženjsko obleko čez glavo. Ko se mu približa z razbeljenim šilom, pošepče mu na uho: „Gospod, vila je moja! Podaril jo bom Korneliju, da mi pridobi prostost.“

Zasika in zakadi se, ko vžge zamorec znamenje sužnja v uhlje. Marij Prim se zgrudi med zasmehljivim vpitjem legij: „Pereat strahopetnež!“ onesveščen na tla.

— — —

Ko vstopi Kornelij v votlino Jude gobavca, okinčan z bogato pozlačenim oklepom, ozaljšanim z različnimi podobami, zlatim lorvorjevim vencem na temnih lasih, zavpije Bernika od veselja na ves glas.

Juda gre Tribunu smehljaje naproti.

„Bog je pravičen“, pravi Kornelij, „tako si rekel“.

Bernika posluša globoko ginjena, kako je popravil Tit krivico; ko omeni mladi kristjan Marija Prima, prime ga za roko in zašepče: „Ali si mu odpustil?“

Kornelij pokima nemo.

Juda pravi: „Seme božje besede rodilo je bogat sad v tvojem sreću. Bog te naj blagoslovi in ljubezen tvoje čiste duše!“

„Vojska je pri kraju in že jutri se bo podal Tit na pot v domovino, da slavi v Rimu zmago z zmagoslavnim sprevedom. Spremljal ga bom in potem odložil oklep. Prosim te, spremljaj naju v domovino. Tam bom skušal poplačati dolg dolžne zahvale.“

„Blagi Kornelij, vem ceniti tvojo ljubezen; pa moram jo z zahvalo odkloniti. Ko bodo zapustili zadnji legijonarji ta kraj, vrnili se bodo zopet moji bolniki, ki so zbežali v gorovje iz strahu pred Rimljani.“

Kornelij ne sili več starčka.

Spominjajo se bridkih dni, katere jim je prinesla vojska. Bernika se nasloni trepetaje na ramo Kornelijevo, ko se spomni očeta in brata.

„Ne godrnjaj nad Bogom!“ pravi Juda. „Kar Bog stori, vse dobro stori. Podvreči se hočemo tudi takrat njegovim ukrepom, ko se nam zdi težavno.“

Od Skopa sem doni hrum in šunder do kraljevskih grobov. Vojaki obhajajo pri obilnem obedu, katerega jim je dal prirediti Tit, zmago rimskega orožja.

„Veselita se“, pravi Juda, „tudi rimski orel bo padel v prah in križ se bo blestel zmagovito v oblakih kot slavno znamenje odrešenja.“

(Dalje prihodnjič.)

1050letnica apostolstva sv. Cirila in Metoda.

K o n e c .

III.

Sv. Ciril in Metod imata ravno v

tem veliko zaslug za Slovanstvo, ker sta bila naša prva učena pisatelja. — Slovani prej niso imeli v domačem je-

ziku spisanih knjig, rabili so črte in reze, s katerimi so zaznamovali posamezne glasove. Ko so se pokristjanili, prizadevali so si, pisati slovenski jezik z latinskimi in grškimi pismeni, a vendar brez pravega pravila.

Črte in reze niso posebno ugajale pri pisanju slovenskega jezika, a tudi latinske in grške črke bile so le za silo. Zato se je Konstantin lotil težavnega dela, da raznim glasom slovenskega jezika določi primerna znamenja. Tako je sestavil ono „azbuko“ ali „alfabet“, ki ga imenujemo glagolski alfabet ali „glagolico“. Nekatero pismenke je sprejel iz grškega in morda je sprejel med svoje črke tudi nekaj znamenj, ki so bila preje med Slovani v rabi. Za književni jezik je sprejel po mnenju nekaterih ono narečje, kateremu je bil privajen od otroških let in ki so je govorili Slovani v solunski okolici; po mnenju drugih pa jezik panonskih Slovenov, tedaj naših pravih pradedov, in katerega imenujejo učenjaki navadno: jezik staroslovenski. Bil je bogat v besedah in oblikah, tako, da se učenjaki še zdaj čudijo njegovi krasoti in krepkosti. In ker slovanska narečja takrat še niso bila tako različna kakor dandanes, zato so ga vsi lahko razumeli, dasi so tudi v svojih krajih nekoliko drugače zavijali.

Najprej je bilo treba poskrbeti za tiste knjige, ki so se najbolj rabile pri oznanjevanju sv. vere. Zato je predstavil Ciril pred vsem tiste oddelke svetega pisma, kateri so po cerkvenem letu na nedelje in praznike razvrščeni in se očitno bero pri oznanjevanju božje besede ter poučevanju krščanskega ljudstva. Začel je z evangelijem svetega Janeza: V začetku je bila beseda itd. Sv. Cirilu pripisujejo še naslednje knjige cerkvenega obsega: Psaltir (Psalmi), Paremejniki ali branje iz starega zakona, Časoslov ali brevir, Služabnik ali liturgiar ali mašno knjigo, Obrednik ali ritual, Oktoih Damaskina ali zbirka cerkvenih spevov.

Nedvomno sta z bratom vkup predstavljala. Celega sv. pisma sv. Ciril

in Metod nista poslovenila, temveč le one dele iz starega in novega zakona, kateri so bili pri službi božji najbolj potrebni. Delovanje bratov na književnem in cerkvenem polju je bilo do Cirilove smrti tako tesno zvezano, da se prav dostikrat ne more reči, kaj je storil sv. Ciril in kaj sv. Metod. Po Cirilovi smrti je pa Metod s svojimi učenci (med katerimi so bili: Klement, Naum, Angelar, Sava, Gorazd i. dr.) preložil v slovenski jezik vse kanoniške bukve sv. pisma, osmero (obrambnih) govorov svojega brata, Nomokanon ali cerkveni zakonik in Paterikon, to je kratka poročila o življenju sv. puščavnikov.

Sv. apostola sta znala ceniti materini jezik, dobro vedoč, da se narodna omika more širiti le na podlagi materinega in ne tujega jezika. Zato sta v tem jeziku poučevala, pridigovala, pisala in slednjič ga upeljavala tudi v božjo službo, ker sta v tem videla najboljši pomoček, da si Slovani ohranijo svojo sveto vero in narodnost. Ali vse to je stalo sveta blagovestnika veliko truda in boja, pa vse sta s pomočjo sv. rimsko-katoliške cerkve, s pomočjo papežev, kljub vsem zaprekam, srečno dosegla. Zoper slovenski jezik so se vzdignili nemški duhovniki, ki jezika niso znali ter so pri papežu tožili blagovestnika, da zato opravljata službo božjo v tem „surovem“ jeziku, da bi ložje zakrila svoje krivoverstvo.

Poklicana sta bila v Rim; papež je spoznal, da je očitjanje krivično, veselilo ga je, da sta sv. Ciril in Metod spisala bogoslužne knjige v slovenskem jeziku. Kako visoko je cenil papež slovanske knjige, pokazal je s tem, da jih je blagoslovil in položil na oltar v cerkvi sv. Marije pri Jaslicah.

Brata je pohvalil in odlikoval s tem, da ju je posvetil za škofa, njune učence, ki sta jih privedla v Rim, pa v mašnike in diakone. To se je zgodilo dne 26. decembra 868. Konstantin si je po papeževem dovoljenju izvolil mesto dosedanjega imena: ime Ciril (Cyrillus), kakor ga imenujemo navadno.

Rimski papež ni samo odobril slo-

venskega prevođa bogoslužnih knjig, temveč tudi dovolil rabo slovenskega jezika pri božji službi s pristavkom, da naj se pri sv. maši čita berilo in e-vangelij najprej v latinskem in še-le potem v slovenskem jeziku. Ako bi si kdo predrznil grajati slovenske knjige in očitati slovenskim duhovnikom, da ne uče prave vere, kaznuje naj ga cerkvena sodnija.

Komaj je Ciril, dospevši do škofovske časti, dobil ugodnejšo priliko za svoje delovanje med slovenskim ljudstvom, začel je bolehati in moral se je vleči. Na smrtni postelji vspodbujal je brata, da bi ne opustil zapričetege dela med Sloveni: „Glej, brate! Sedaj sva skupaj vlekla po oni brazdi; ker sem pa jaz končal svoje dni, zapuščam to polje. Vem, da ljubiš olimpijsko gorro (to je ondodni samostan), vendar ne nehaj zaradi nje učiti slovenskega ljudstva, ker tudi na ta način moreš biti zveličan.“ Kmalu potem, 50 dni po svojem posvečenju za škofa, je umrl v 42. letu svoje starosti dne 14. februarja 869. Na papeževo povelje je bil pokopan v cerkvi sv. Klemenca na desni strani oltarja. S svojim delovanjem, s katerim je skrbel ne samo za cerkveno ureditev na slovenski zemlji, temveč tudi za omiko slovenskega ljudstva na podlagi materinega jezika, pokazal je, kako se more zediniti vera z narodnostjo. Rimsko-katoliška kakor tudi grška cerkev ga častita kot svetnika.

Zdaj je moral Metod sam nadaljevati zapričeto misijonsko delo. Glavna pozorišča njegovega delovanja zdaj ni bila več Morava, temveč dežela Kocelova ob Blatenskem jezeru (na sedanjem zahodnem Ogrskem) med Slovenci. Izvrševal je apostolsko delo za razširjanje krščanstva, književno delo za izobrazbo naroda in boj proti tujemu nemškemu nasilstvu. S tem bojem je bil združen tudi križevi pot preganjanja in trpljenja do njegove smrti 6. aprila 885. Nemci so ga vrgli v ječo in ga imeli zaprtega 2½ leta. Papežu pa niso o vsem tem ničesar sporočili.

Ko je vest o teh dogodkih prišla slednjič vendar-le v Rim, ukazal je papež, da Metoda izpuste. Na obtožbo

o krivoverstvu, katerega so dolžili Nemci Metoda, šel je še dvakrat v Rim, kjer se je popolnoma opravičil pred papežem in zbranimi škofi. Ko je papež Janez VIII. spoznal čisto namero Metodovo in ničevost razlogov njegovih tožnikov, potrdil je od papeža Hadrijana II. dane pravice in skazal poslednjič l. 880. slovenščini največjo čast, ker jo je slovesno povzdignil med sveteljke, v katerih se opravlja sveta maša. Ta prednost staroslovenskega jezika ni izginila; skozi več kot 1000 let se je ohranila kljub mnogim nezgodam, bila je od raznih papežev potrjena in se vrši še dandanes v nekaterih južnih škofijah služba božja v tem jeziku. Ne more se tajiti, da se je tako veliko vernikov ohranilo v pravi veri in edinosti sv. cerkve, ki bi se bili sicer zapletli v grško razkolništvo, kar je v prvi vrsti zasluga sv. Metoda, ki je bil za blagor in pravo omiko svoje črede ves vnet, in pa rimskega papeža, ki še dandanes dovoljuje to posebno prednost slovanskim rodovom.

Glej, draga mladina, koliko sta sv. blagovestnika Ciril in Metod storila za versko edinost in pravo krščansko omiko med slovanskimi rodovi.

Hitela v daljne sta zemlje,
Učit jih Jezusa ime;
Prejeli rajskih so dobrot,
Ki prej so bili polni zmot.
Bolgar in Čeh in Moravan,
Nebeške luči vživa dan;
Neštete trume, divje prej,
Peljata v čredo Petru zdej.

O, da bi ostali vsi v čredi Petrovi kot dobre, poslušne ovčice, napredovali v pravi omiki krščanske čednosti, katero katoliška cerkev z besedo in knjigo neprenehoma razširja in pospešuje; o, da bi se vzbudila narodna zavest, vnela ljubezen do slovenske domovine, ki je razžarjala srce sv. Cirila in Metoda!

Omiko z vero vred noseč,
Z obema narodnost družoč,
Oj hvala vama iz srca,
Solunska sveta brata dva . . .

Slovanom nekđaj dani dar,
Ohranita vidva vsikdar!

Pesem obmejnih Slovencev.

Pozdravljena slovenska zemlja,
ti krasni naš zemeljski raj!
Vsi ljubimo te srčno, vroče,
saj dom prelep si nam sedaj.

Očarale krasote tvoje
sosedom našim so srce.
Njih želja je sedaj edina,
da tebe, dom naš, v last dobé.

Da osvojé si zemljo našo,
so zbrali silen že zaklad.
Darujejo bogati, revni,
daruje slehern srčnorad.

Trdnjave močne so zgradili
za mladi naš slovenski rod,
da izneverijo ga domu,
da ga potujčijo povsod.

Narašča napadalcev četa
in vedno več je njih darov.
V nevarnosti je zemlja naša,
v nevarnosti domači krov.

Ko sosed se za dom naš vnema,
naj nam srce zanj ne gori?
Naj lepo našo domovino
si drzni tujec prilasti?

Zato pa kvišku vsi mladenči,
na noge vrli vi možje,
na noge vse mladenke naše
in matere slovenske vé!

Pod prapor vsi «Slovenske Straže»
ki naj nam reši dom in rod,
ki naj gospodstvo tujstva vniči,
da rod bo naš sam svoj gospod!

Besed doslej je bilo dosti,
beseda malo le izda;
rešitelj on je domovini,
ki rad za njo se v boj poda.

Ljubezen kažimo v dejanju
in domovini na oltar
polagajmo vse dušne sile,
žrtvujmo radi slehern dar.

Ko gre za bran se domovine,
naj bode star, naj bode mlád,
izjavi vsakdo naj z veseljem:
To materi ž.tvujem rad.

Saj vredna pač je domovina,
da ljubi v djanju jo vsakdo,
da, kakor je slovenska bila,
do konca dni slovenska bo.

Ciriljev.

Iz Balkana.

Že za časa bolgarsko-turške vojne hrepeneli so Rumunci, polastiti se bolgarske pokrajine, ki leži najbližje Rumuniji. A tačas se jim je zdelo grozde je še prekišlo. Sedaj pa, ko je Bolgarija v stiski, utešili so Rumuni svoje hrepenenje in rumunska armada stopila je na bolgarska tla ter zasedla Silistrijo neovirano. 200—300 bolgárskih vojakov, ki so se nahajali tam, se je udalo brez boja. — Rumunska armada prodrila je 10—15 km na bolgarska tla. Rumunci in mohamedanci, ki so tam naseljeni, pozdravljali so rumunsko vojaštvo z velikim navdušenjem.

Bolgarske čete, ki so se bojevale proti Srbiji in Grški, so se začele umikati, ker je premoč prevelika. Srbi in Grki skušajo umikajočim se prizadeti kolikor mogoče mnogo škode. Samomorilen bi bil poskus za Bolgare, nadaljevati boj s prejšnjimi zavezniki, odkar so se vmešali Rumunci, kojih sveža armada lahko stre oslABLJENO Bolgarijo. Zato se je obrnila bolgarska

vlada na Rusijo z izjavo, da je pripravljena, sporazumeti se s Srbijo in Grško; obenem prosi rusko vlado, da naj prevzame celo zadevo. Rusija je obljubila in hoče delovati na to, da se krvoprelitje kolikor mogoče hitro konča.

Vidov dan 1389—1913.

Vidov dan! Bude se mi spomini,
čitam danes v vaši zgodovini
gledam v duhu Kosovo poljano
gledam vašo petstoletno, silno rano.

Vidov dan. Junaki padli so tisoči,
padli, ker izdal jih je prokletnež noči,
ker pozabil je svetosti domovine . . .
Črna noč nastane, beli dan izgine . . .

Plaka in vzdihuje Kosova poljana;
«Peče in skeli me strašna rana.
Car je padel, padli so tisoči,
meni dneva ni, za mene so le noči.

Proklet Brankovič vse dneve večne,
kriv si, da jaz nimam ure više srečne
kriv si, da sovragu narod naš robuje,
kriv si, da lastnina jaz sem vlade tuje.

Plakat čem in zvati čem junake,
čakat čem jih videt zopet take

kot so oni, ki v ozemlju mojem spijo
ki slobodne dneve spet mi priborijo!»

Vidov dan! Poljana zopet je krvava.
Zmaga vaša, zmaga tvoja, mati SLAVA.
Prosta spet, in naša, lepa je poljana
zaceljena, ozdravljena, ljuta prejšnja rana.

Padli, padli, zopet so tisoči sini,
kri so dali veri, mili domovini;
raja in poljana je prostost spet zadobila,
teh junakov kri ta sad je obrodila.

Vidov dan! Pokladam vence na grobove,
vam junaki, dika zgodovine nove!

Dokler narod bo slovanski živel todj,
Vam nesmrtna slava večna bodi!

Ti krvava Kosova poljana,
ozdravljena, zaceljena ti je prejšnja rana:
zdaj razcveti, okrasuj grobove,
in s ponosom zri na svoje te sinove.

Maščevali so sramoto davno,
napisali so s krvjo ime ti slavno,
Maščevali dan so Vida in pa brate,
«VSE ZA KRIŽ, ZA DOM IN URE ZLATE».

Dragotin.

Doma in po svetu.

Italijanski kralj je s kraljico obiskal nemškega cesarja. Sestanek ima politični pomen, posebno z ozirom na zmešnjave na Balkanu. Italijanska kraljeva dvojica je posetila tudi norveškega kralja.

Portugalska vlada je izdala ukaz, da se mora vsak moški odkriti pred republikansko zastavo, in da mora vsak stoje poslušati republikansko (pravzaprav prekucijsko) himno. Če bi kdo tega ne hotel storiti, kaznovan bo z zaporom do enega leta, če bi se pa to še enkrat zgodilo, bo preganjan iz domovine za več let. To je liberalna „svoboda vesti“!

V Sofiji so našli pri izkopavanju najstarejše, do sedaj znano bogoslužno poslopje na balkanskem polotoku, pokopališčno cerkev, ki je bila pozidana v začetku 4. stoletja.

Verska nestrpnost. Oskrbništvo grofice Bronicka v kijevskem okraju prosilo je ruskega guvernerja, da bi dovolil pozidati v Marganu katoliško kapelico; ruski oblastnik je odbil prošnjo. Tako ravna Rusi proti katoličanom.

Dne 6. julija poklonila so se svetemu Očetu katoliška društva žen in mladenk Rimain Italije. Ženstvo popevalo je lepo navdušeno pesem, katero je poslušal papež do konca, potem je dal zbranim papeški blagoslov.

Dne 9. julija so prišli v Rim romarji iz Zadra, med njimi mnogo katoliških dijakov.

Dne 10. julija je dospel v Rim romarski vlak iz Berlina z 250 katoliškimi učitelji in učiteljicami; gotovo lepo znamenje o probudi katoliškega mišljenja med razumništvom.

katoliška cerkev v Ameriki. Kakor je razvidno iz zadnjega poročila, živi v Združenih državah v Severni Ameriki in na njim spadajočih otokih 23.329.000 katoličanov. Minulo leto je bilo sezidanih 373 novih cerkva. Katoličani imajo dve vseučilišči, 13 srednjih šol, 21 dekliških akademij, 12 akademij za mladeniče, 1 šolo za gluhoneme, 4 obrtne šole, 6 sirotišnic, 18 bolnic. 75 medicinskih fakultet si je izvolilo za predsednika dr. Lyona, dekana jezuitske univerze v St. Louisu. Za prvega blagajnika Združenih držav je bil imenovan John Burke, odločen katoličan, ki se javno blagoslavlja s križem in nosi buciko, okrašeno s križem.

Glavni slavnostni govornik na manifestacijskem zborovanju katoliškega shoda v Ljubljani bo dr. Janko Breje, voditelj koroških Slovencev.

Duhovnik, varuh na Vezuvu. Novi ravnatelj opazovalnice na Vezuvu, profesor Mercalli, napovedal je pred nekaterimi dnevi, da se bo začel Vezuv zopet gibati in da je pričakovati mnogo ognjeniških pojavov. Napovedbe, ki so se opirale na učenjaška opazovanja, so se točno izpolnile. Nastopil je hud izbruh in ž njim združen potres v Južni Italiji. Italijansko

časopisje izjavlja, da je profesor Mercalli najboljši učenjak glede ognjenikov in potresov. Malokateremu pa je znano, da je ta slavni učenjak katoliški duhovnik, ki obhaja v majhni kapelici v bližini ognjenikovega žrela vsak dan sveto mašo.

Nemški cesar se zahvaljuje papežu. Pruski poslanik pri Vatikanu je v soboto izročil papežu lastnoročno pismo cesarja Viljema, v katerem se ta zahvaljuje papežu za njegove častitke povodom 25letnice vladanja.

Pod vaško lipo.

Spomini starega ročodelca.

Dobil sem ga v pisarni. Star, moder mož je bil in me je molče poslušal, ko sem mu razlagal svojo povest, potem je napravil par korakov gor in dol, slednjič pa se ustavil in me gledal, kot da bi mi hotel prodreti v srce, da vidi, če je resnica, kar govorim.

„Zakaj pa si šel k temu mojstru?“ me je vprašal resno.

„I, rad bi se kaj naučil, nabral si izkušenj“, sem dejal.

„Tukaj ne boš mogel dolgo ostati, liša ni na dobrem glasu in vse kar se boš tam naučil, bi bilo bolje, da bi se ne.“

Župnik mi je nato pripovedoval, kako se naj obnašam, dal mi knjig in časopisov ter mi naročil, naj pridem večkrat k njemu.

Sedaj mi je bilo jasno, kakšno društvo so imeli oni fantje in sklenil sem, se jih ogibati. Šel sem v svojo sobico, vsedel se k oknu in bral. Ali misli moje so bile daleč doli ob Savi, kjer se sveti na gričku boštanjaska cerkev. Ravno je minul krščanski nauk in fantje so jo zavili pod lipo. Priprosti fantje so to, ali v njihovih očeh ni zvižgane. Zunaj cvete pomlad, pri meni pa gospodari zima... Prišel je mojster. „Ho-ho, hej, kakšno vreme, ti pa kar doma? Pa bereš nekaj, ja, ali tudi bereš? Čakaj, jaz imam tudi časopis.“

Odšel je po stopnicah in mi čez nekaj minut prinesel list „Rdečkar“.

„Ho-ho, to ti je list, vsi ga hvalijo. Veš kaj, ti mi ga boš glasno bral večasih, da bom vedel, kaj pravzaprav piše.“

„Zakaj bi ga pa sami ne brali?“

„Mi je prav žal, dober človek sem,

vsi me imajo radi, ali brati pa ne znam, mi je prav žal.“

„Kakšna sreča — sem se hlinil — odslej ga hočem jaz prvi brati.“

V glavi pa se mi je tisti hip rodil sklep: Čakaj dedec, dolgo itak ne ostanem pri tebi, a zagodel ti bom, da me boš vseeno pomnil.

Ko sem naslednjo soboto dobil časopis, napisal sem na ovitek: „Nazaj, se ne sprejme!“ in ga potisnil v poštni nabiralnik. Teden pozneje sem pa ogorčen mojstra prijel, zakaj ne poskrbi, da bi list prihajal redno; menda ni še plačan?

„Oh, saj res, jaz butelj, pozabil sem bil poslati denar! Tu imaš 3 kro- ne, pa jih še danes pošlji in napiši zraven, naj mi gospodje oprostijo.“

Jaz pa sem naslovil nakaznico na upravnništvo poštenega „Ljudskega Prijatelja“, dal mojstru, da je nesel na pošto in se po dolgem času zopet enkrat od srca nasmejal. Potem pa sem napisal prijatelju v Ljubljani listek, da se čez par tednov vidiva v beli Ljubljani.

Zdelo se mi je, da sem zmagal. Saj ni samo ta-le kot na svetu, kjer me razun gospoda župnika ne razume nobena duša! Videl bi bil pa vendar-le rad, kakšna je zabava, ki jo imajo oni fantje, kateri berejo „Rdečkarja“. Pomešal sem se v nedeljo med nje v gostilni, kjer je bilo ta dan posebno živahno. Bil je ravno prvi maj in moralo je biti vse pijano. Našel sem znane fante in jih vprašal, kdaj mi pokažejo tisto svoje društvo.

„Le potrpi, prijatelj, danes pojdeš z nami k Dolinarju, kjer se vrši velika veselica. Kaj takega še nisi videl! V nedeljo pa te popeljemo v društvo in

te sprejememo za sodruga. Živela svoboda, enakost, bratstvo!“

Ob potoku v dolinici pa so se tedaj zbirale blede postave. Če si jim pogledal v oči, videl si, kako jim seva iz njih srd in nezadovoljnost. Samo včasih so se jim zasvetile, kakor bi jih oživel up, da jim napoči čas sreče in rdečega kraljestva. Skoraj bal sem se teh ljudi, ker se mi je zdelo, da mi bodo že iz obraza brali moje mnenje. Prišli smo v gostilno in eden je naročil štefan vina. V sosednji sobi se je oglašila harmonika, fantje so pograbili punice in pričelo se je vrvenje ter vrtenje kakor v panju. Prah se je dvignil od tal, združil se s tobakovim dimom in napolnil smrdljivi **zrak** v sobi, da so petrolejke trepetale. Šumelo mi je po glavi in v polsnu sem gledal ta divji vrišč, ki je edina uteha ljudi, ki so izgubili čut za plemenitost in čednost. Polagoma so pari zopet posedli okrog miz, zbijale so se surove šale in zdajpazdaj so zagrmeli po sobi surovi glasovi: „Hudič Trbovlje trese, labum, labum, labum!“

Ni mi bilo mogoče dalje vstrajati. Zunaj me je objel sveži večerni zrak in me zopet poživil. Nič ne stane ta pomladni zrak, a bi ga ne pustil za 100 takih zabav!

Tisti večer sem dolgo zastonj skušal zaspati. Po glavi mi je rojilo 1000 misli. Ti blede obrazi, ki prodajajo svoje moči kapitalu, se ne morejo več veseliti izkupička. Krivi so temu razni hujšakači, ki jim obetajo boljših časov, a se sami debele za njih žulje. Še v spanju so mi plesale grde pošasti pred očmi in mi je iz daljave donelo: Labum, labum!

Drugi dan sem mojstru odpovedal delo. A čakala me je še ena zanimivost. Prišel je „Ljudski Prijatelj“ in mojster je debelo gledal drugačno naslovno sliko.

„Ho-ho, kaj pa to pomeni?“

„I nič, list se je med tem izpopolnil, saj je ta slika še lepša!“

Mojster je to razumel in si vesel menceal svoji lopati v nadi, da bodo takega lista njegovi pivci še bolj veseli.

Ali kako se jim je dopadel, tega nisem izvedel, ker sem odšel čez par dni v Ljubljano, kjer sem našel zopet pošteno društvo.

Stara Sablja.

Lipa zelena -- bodi pozdravljena!

Že precej časa se zbirate, predragi slovenski mladeniči, „pod vaško lipo“. Tudi jaz sem že večkrat hotel kaj povedati, a nedostajalo mi je potrebnega časa. Danes pa ravno zunaj dežuje, zato sem se vsedel za mizo, da napišem zopet po dolgem času par vrstic za dragi „Naš Dom“. In sicer vam hočem, dragi bratje, danes povedati, katere so poglobitve in najlepše čednosti, ki naj bi krasile vsakega slovenskega mladeniča. Prva čednost, ki diči vsakega slovenskega mladeniča, je **k o r a j ž a**. Kar se naš fant enkrat oprime, tega ne opusti tako hitro več; in kolikor bolj ga kdo draži in mu nasprotuje v tem, toliko močneje se oprime svoje ideje — namere. Ako reče, tja bom šel, bi ga ves svet, ako je kaj lepega, ne odvrnil od tega.

Zato pa, dragi tovariši, ki se zbiramo v senci naše domače vaške lipe, sklenimo, da hočemo gojiti to lepo čednost z vso nežnostjo. Korajža naj nas vodi v našem društvenem življenju, da se ne bomo strašili nešteti nasprotnikov, ampak pogumno korakali naprej pod zastavo sv. križa.

Druga fantovska čednost pa bo di mladeniška č i s t o s t. Varujmo se nespodobnega govorjenja, preklinjanja in drugih enakih neotesanosti. Ako si poklican v sveti zakonski stan in se nanj pripravljáš s pravo, sveto ljubeznijo, ne izrabljaj nikdar tega svetega čustva, ljubezni, v to, da bi ponoči hodil svojo izvoljenko nadlegovat pod okno in ji kratiti potreben počitek. Ako ji imaš kaj povedati, stori to po dnevi in ne po noči, da sebe in nje ne omadežuješ — čistost ti mora biti prva pred očmi.

Tudi **b o g o l j u b n o s t** naj bi vedno dičila slov. mladeniča. Kako grdo je, videti ob nedeljah med službo božjo zunaj cerkve postopati cele trume fantov, se skoraj ne da dopovedati. Ne-koč sem bil primoran, pozneje priti k

sv. opravilu kot po navadi, in tedaj sem z žalostjo opazil med temi zanimimi mlačneži marsikaterega fanta, ki sem ga prej imel za dosti boljšega. Torej fantje slovenski, ne zanemarjajmo službe božje. Pristopajmo tudi večkrat z veseljem k sv. zakramentom.

In slednjič še ena čednost, in to je **t r e z n o s t!** Le glejmo pijanca, kako se guga po cesti sem in tje — ali ga je lepo videti? A žalibog, koliko naših tovarišev je uđanih temu maliku-alkoholu. Ves svoj zasluęek poženejo v nedeljo po grlu; za delo so malovredni, postave slabotne in sključene kot 80letni starčki, in ako katerega od teh nagovarjaš, da naj pristopi v društvo, ali k Orlom, kako se ti bo zakrohotal, češ, mar jaz tisti denar zapijem kot da bi ga za take stvari izdajal, pa ti obrne hrbet in ju-hu-hu zavije v šnopsarno. Žalostno, a resnično! Zatorej, tovariši predragi! Vsi v „Sveto vojsko“ vsaj v II. stopnji. Za danes končam, mogoče ob priložnosti zopet kaj napišem! Do tedaj pa bodite iskreno pozdravljeni! Br. Radoslav Posavski.

Nekaj o shodih mladeniških zvez. Kakor znano, imajo mladeniške zveze v pravih, prirejati redne mesečne shode s poučnim in zabavnim sporedom. Opažam pa zadnji čas, da se ti prekoristni sestanki marsikje opuščajo. Ko sem nekega tovariša vprašal, zakaj to, pravi, da ni nikakega govornika, dalje da ni prostora in še več drugega! Dragi moji! Temu se na lahek način odpomore. Sedaj v letnem času je itak vseeno, se li vršijo taki shodi v zaprtih sobah ali ne, sedaj se lahko priredi na kakem vrtu, kjer je še bolj prijetno. Zaradi govornikov pa bi naj si sosednje zveze pomagale na ta način, da bi ena drugi pošiljala svoje člane, kateri so nekoliko boljše izvežbani v govorništvu, na pomoč. Govor izobraženega, a priprostega dekleta itak veliko več doseže, kot pa morebiti učenega advokata, kateri je bogve koliko časa trgal hlače po šolskih klopih. Ako pa tudi teh govornikov ni na razpolago, pa bi naj domači predsednik ali predsednica prebiral kako

knjigo ter jo po odstavkih nekoliko pojasnjeval. Zato bi se posebno priporočale sledeče knjige: Knjiga o lepem vedenju, Olikan Slovenec, Zlata knjiga Orlov, Socializem Krekov, Sveta vojska, Dragoceni biseri itd. Potem bi se naj kateri član ali članica naučila kako deklamacijo, katero bi ob tej priliki prednašal. Dragi tovariši, polagam vam na srce, ne opuščati mesečnih sestankov, kajti ena nedelja v mesecu se vendar lahko žrtvuje v korist naši mladinski organizaciji. Za tem bi bilo priporočljivo, sedaj v poletnem času prirejati izlete v bližnje kraje. Tako je n. pr. občni zbor dekanjskega okrožja mladeniških zvez za ormoški okraj sklenil, — irediti v teku poletja poučen izlet po ormoško-ljutomerskih vinogradih. Ta namera se mi zdi zelo priporočljiva, kajti na ta način bodo mladeniške zveze obrnile svoje delovanje tudi nekoliko na tisto polje, katero je zelo važno za gospodarsko blagostanje, **namreč na umno in napredno** (pa ne liberalno!) gospodarstvo! Na tem izletu se bo od strani deželnega potovalnega učitelja mladini marsikaj koristnega in v vzornih nasadih marsikatera nova iznajdba v vinoreji pokazala, kar je velikega pomena za našo mladino, katera je itak po večini kmečkega stanu.

Tudi shodi cele dekanije so velike važnosti ter bi jih zelo priporočal vsem našim mladinskim organizacijam. Vrlim mladeničem in dekletom v naših kat. mlad. organizacijah želi mnogo uspeha

Božidar S. ormoški.

Prepir med Slovenci. Prijetno je življenje v vaseh, v katerih živijo sosede med seboj v lepi krščanski ljubezni in v svetem miru. Če je eden srečen, veselijo se vsi ž njim; če katerega zadene nesreča, vsi ga tolažijo in mu pomagajo z bratovsko ljubeznijo. Božji blagoslov plava nad takimi ljudmi, pri katerih je sloga in edinost. A hujše kakor v peklu je življenje tamkaj, kjer se sosede med seboj sovražijo in črtijo. Vedno nagajanje, zbadanje in pikanje človeku čisto ogreni

življenje. Toda ali naj obsodi sedaj vse vaščane, med katerimi se je naselil prepir in sovražstvo? Ne. Ali niso morda med njimi taki, ki jim preseda prepir? Ali bi mnogi ne hoteli ponuditi roke v spravo? Marsikateri je bil prisiljen, nastopiti zoper svojega sosesa, ker mu je delal očitno krivico. Tudi nam Slovincem kot narodu se nič boljše ne godi. Nekdaj smo živeli složno med seboj, nismo poznali prepira in sovražstva. Ko pa se je naselil v naše kraje Nemec, nismo skupno več delovali. Nemec je sejal v mnogih krajih prepir ter začel razlagati lutrovsko vero. Nemškutarskega in lutrovskega duha so se navžili tudi nekateri narodno bolehní Slovenci ter so postali nemškutarji in narodni odpadniki. Ko so postali narodni odpadniki, začela je tudi njihova vera pešati. In tako je počasi postal marsikateri lutrovec. Pred takimi ljudmi je treba varovati posebno mladino. Nam preti mnogovrstna nevarnost posebno če smo v mestu. Da se bomo lažje branili prepirljivih in pogubnih sosedov, pristopimo brez

razlike stanu in starosti h katoliško-narodnim društvom. Tvoje srce želi po zmagi kakor tudi moje. — S pozdravom
Ptujski.

Dodatek ured. O slogi posebno med fanti poslal nam je dopis tudi «fant iz konjiškega okraja», ki svari pred ponočnjaštvom, ki je vzrok tolikih prepirov in pobojev in pred alkoholom, ki neti prepir in sovražstvo; krepko opominja k združenju v dobrih mladinskih društvih.

Varuj se slabe tovaršije! Mnogo je dobrih in poštenih fantov, ki so stanovitni v svojem verskem in narodnem oziru in zvesti sinovi matere Slovenije. Ne manjka pa tudi takih, ki nočejo nič vedeti o krščanskem, narodnem delu. Ni jim mar za čitanje dobrih knjig in časopisov. Največje veselje take mladine je: pijančevanje, ples in ponočevanje, kjer se nesramno klafo in zapravlja zlati cvet nedolžnega življenja. Marsikateri mladenič, ki je v mladosti zašel v tako tovaršijo, je kot odrasli mož britko tožil nad svojo zmoto. Da pa si bomo pripravili boljšo bodočnost, moramo se v mladosti ogibati slabih tovaršij in pijančevanja, zlasti zganjepitja! Zbirajmo se prav pridno pod zastavo Mladin. organizacije in držimo se njenih načel. Radi poslušajmo dobre prijatelje, med njimi je «N. D.» Če bomo prav pridno čitali njegovo vsebino, in se tudi po njej ravnali, bomo gotovo doživeli boljšo bodočnost. Kar iz srca želi vsem bratom Franc Prinešoski.

Dekliški vrtec.

Kaznjiva nevednost. Ako opazuje človek naše ljudstvo, se mora nehote zgražati nad njegovo nevednostjo v narodnem oziru in malomarnostjo v izpolnjevanju narodnih dolžnosti. Vse, kar je tuje, sovražno našemu narodu, dozdeva se mu imenitno; na kar pa bi smelo biti ponosno in mu je v korist, to prezira, zametuje... Poglejmo druge narode! Kako ljubijo vse, kar je količkaj v zvezi z njihovim napredkom; s kako modrimi sredstvi se borijo za svoj obstanek in si prizadevajo na vse mogoče načine, da bi postali velik, mogočen, samostojen narod. A naše ljudstvo? — Roke križem z zaprtimi očmi tava na potu v pogubo.

Nekoč sem opazila v slovenski hiši nemške užigalice. Na vprašanje, čemu ne rabijo raje slovenskih, mi odgovore: „Saj te ravno tako gorijo kot slovenske“. Tako! Toda ali ne razumete, da ste ta dva vinarja darovali za

lopato, s katero hočejo izkopati grob našemu narodu? To so Judeževi groši, ki jih nosite za take užigalice; ž njimi olajšate pot v naše lepe pokrajine raznim nemškim in lutrovskim pivandrancem. Kaj bi rekli, Vi oče, ko bi prišel jutri v šolo lutrovski pastor in bi pričel vaše otroke poučevati v svojih naukih? Gotovo bi bili skrajno ogorčeni in bi se z vso resnostjo uprli proti temu, a glejte, vi sami ste mu darovali groš, ki ste ga dali za take užigalice, da si je lahko kupil pogačo na potu. Sedaj pa računajva, koliko porabite teh užigalic na leto in dobila bova svoto, lepo, da sami ne slutite; s to svoto ste plačali pastoru pot in vožnjo iz Nemčije. Varujte se takšne kaznjive nevednosti! Ne spletajte biča za lastna pleča! Ali nimate naročenega nobenega dobrega lista, da ste v narodnih stvareh tako slabo poučeni? — „O ja, imamo „Štajerca“. No, tedaj pa

ni čuda, da imate tako malo smisla za narodne stvari, kajti to je izdajalski list. Proč ž njim! Ubogajte me in poskusite vsaj za eno leto pustiti „Štajerca“ in mesto tega naročite „Slovenskega Gospodarja“, za sina in hčerko pa „Naš Dom“. Ali me bo ubogal? — Nė vem. — Ubogo, zaslepljeno ljudstvo! Naj vam navedem še en vzgled. Prišla sem v lep slovenski kraj. Ker mi je bila okolica neznana, vstopim v neko hišo, želeč dobiti nekaj pojasnil. Potrkam na vrata; mogočni „Herein“ mi zadoni iz sobe. Misleč, da sem zašla v nemški brlog, začnem takoj poskušati svojo znanost v nemščini. Vsi me začudeno pogledajo. Gotovo me niso razumeli, si mislim, in ponovim svoje vprašanje; sedaj se mi še le odzove nekdo iz kota: „Niks dajč!“ Stavim vprašanje v slovenskem jeziku in razložim, kaj me je privedlo do nemškega nagovora. Zakaj pa se ne poslužite raje lepih slovenskih besed: Noter, Naprej, Prosto, slobodno itd.? Ako že nočete žaliti nemških gostov, lahko rabite besedo: „Ja!“; pa nikdar se mi še ni pripetilo, da bi mi v nemški hiši nasproti zadonela slovenska beseda. To je grda napaka v naših hišah, ki že takoj pri vstopu žali čut slovenskega gosta; prizadevajmo si dekleta, da jo odpravimo! Najboljši pripomoček zoper različne rane našega naroda je, agitacija za naše dobre časnike. Na delo tedaj, dekleta, da bo ubogo naše ljudstvo spoznalo svojo zmoto, preden bo prepozno. To iz srea želi vaša sestrica

Marička Pohorska.

O slabem berilu. Jezus je rekel: „Varujte se lažljivih prerokov!“ Kdo pa so ti? Posebno pogubni preroki so slabi časopisi, ki so dandanes tako zelo razširjeni, celo med mladenkami, in nekatere so še celo tako predrzne, da si same take liste naročajo. In potem pride taka mladenka k dekliškemu sestanku ter ima tam res lep vspodbuden govor o dobrem berilu; ali kaj, ko jo noče nobena poslušati. Saj ona ne živi tako kakor govori, je naročena na slab časopis, kakor na „Štajerca“, „N. List“ i. dr. Ni čuda, da taki govori

nič ne koristijo. Po pravici se sme reči: Če hudobni duh sam ne more koga vjeti v zanjke, pa pošlje tje slab časopis! — Kakor dobro berilo gotovo koristi, tako slabo gotovo škoduje. Posebno za mlada srea je pogubno. Dandanes se vedno več tiska in bere. Vršijo se res vojska na papirju med nebom in peklom. Vojskuje se s črkami, ki so ali branilke resnice ali pa pomagalka peklenškega lažnjivca. Kdor piše, naroča, bere, hrani ali posojuje slabe, pogubne časopise, pomaga satanu v vojski zoper Kristusa. Sovražniki svete vere ne podpirajo nič katoliškega. Marsikatero dekle hoče še veljati za dobro in za katoliško prepričanje vneto, pa daje denar za umazane in lažnjive liste; v nebesa bi rada šla, pa nosi sovražnikom svete vere denar: vstopnino za v pekel. — Draga slovenska deklica! Nikar ne naročuj, ne plačuj in ne beri spisov, kateri so zoper sveto vero in čistost. Take deklice, ki imajo rade slabo berilo, so že pokvarjene: „Povej mi, s kom se pečaš, in povem ti, kdo si“. Slabe knjige in časopise cerkev prepoveduje. Torej ne grešiš samo zoper vero, temveč tudi zoper pokorščino, če bereš slabe spise. Draga! Ne reci mi: Saj meni ne bode nič škodovalo slabo berilo! Če tako misliš, se strašno motiš. Še veliki pobožni učenjaki, ki so morali brati slabe spise samo zato, da so mogli potem njih laži pobijati, so jih brali s previdnim strahom. Rekli so, da morajo včasih kar popustiti tako berilo in vmes dobiti pokrepčila v svetem pismu. O slabih spisih bi ti pa tudi lahko vsak iz pekla povedal, da so jih veliko več isti pogubili kakor pa dobri rešili. In zašli so premnogi taki, ki so o sebi mislili, da jim ne more škodovati noben slab časopis. Kdor torej slabe spise bere, zaničuje milost božjo, ker sebe previsoko ceni, in to je začetek k padcu. Tudi nikar ne reci: Če bo kaj slabega, bom pa koj nehala. — Ne, radovednost bo vedno večja, trdnost tvojega sklepa pa vedno manjša. Dobra slovenska deklica ne bere veliko za kratek čas, saj bi potem ne mogla

opravljati svojih dolžnosti. Vedno tičati v branju, to pa tudi ni zdravo. Kadar ti dopušča čas, pač rada beri, beri pa najrajše kaj poučnega in vspešnega; tako branje ti bode pomagalo, da bodeš vedno bolj izobraženega duha in dobrega srca. Slabih časopisov ti ni treba brati, se bodeš brez njih lahko zveličala. „Bogoljuba“, „N. Dom“ in „Slovenskega Gospodarja“ pa le pridno prebiraj! — Toliko z ozirom na nevarnost slabega berila; skrbno se ga varuj, saj veš, da nisi bolj utrjena v dobrem kakor oni pobožni učenjaki in tudi ne bolj varna pred padcem kakor oni.

Rajhenburžanka Valburga.

Ljubosumnost. O tej slabosti človeškega srca še ni poročala nobena vrtnarica, znamenje, da jim je bila nepoznana. Sedaj pa se je naenkrat pojavil ta plevel na vseh koncih in krajih dekleškega vrta. Vzrok temu je košata lipa v neposredni bližini vrta, ki mogočno razprostira svoje veje in se ponaša z dišečim cvetjem. Vsled ljubosumnosti nastane nekaka vročnica, v kateri vidimo stvari tam, kjer jih ni. Tako vidijo naše vrtnarice srce gosp. urednika pod lipo in le njegove oči, obrnjene v vrt. Dozdeva se jim, da bi najraje tudi desno oko imel na cvetju lipe in le z levim opazoval vrtno cvet-

je. Jaz pa sem prepričana, da ima g. urednik dovolj veliko srce, tako, da imata v njem prostor lipa in vrt Zato potrpite! Brez potrpljenja ni zaslužnja. Saj so morali tudi fantje potrpeti lepo vrsto let, preden je vsklilo seme in je lipa vzrastla toliko, da so imeli trije prostor v njeni senci. Ko bi bila pa nevarnost, da se njene veje preveč razprostrejo in bi se morale umakniti z vrhom (ker je znano, da se cvetje pod drevjem dobro ne razvija), tedaj pa bodem naprosila našo sosedo (ki ima hud pogled), da jo pogleda; takoj se bo posušila. Z veseljem bodele gledale, kako bo Boječnik prvi pobral svoja šila in kopita, Stara sablja bo počasi krevsala za njim in Krčevinskemu se bo krčilo srce žalosti, ko bo gledal za njima. Upam, da tako daleč ne pride! — Marička Pohorska. — (Ni se treba bati; prebujeni fantje dopisniki se ne dajo z mokro vejo pognati in bodo ostali, če že za drugo ne, pa zato, da malo v svoji norčeglavosti ponagajajo vrtnaricam, pa tudi to-le iz najboljšega namena; tekmovanje v dobri stvari in za dobro stvar je nekaj lepega, vzvišenega in plemenitega. Če se vrtnarice bojijo lipinih vej, bomo pa vrtec in lipo postavili bolj narazen, obema pa želimo: „Vivant, floreant, cre'scant“ — naj imata trdno življenje, krasen procvit, bujno rast! Op. ur.)

Dobri nasveti.

Dobri nasveti. Priskočila sem tudi jaz na poziv gđe. Erne v oddelek „dobrih nasvetov“ glede postrežbe bolnikov. Kolikor mi je znano iz izkušnje, ki sem jo napravila v mariborski bolnišnici pred štirimi leti, je skrb o postrežbi bolnikov za ženske sveta dolžnost; prištevati jo je med prve skrbi. Mehko žensko srce čuti bolečine bolnika in zato toliko bolj z usmiljenjem ž njim ravna. Tista deklica, ki nima do bolnega človeka nobenega ali prav malo usmiljenja, bi se te prelepe lastno-

sti najboljše priučila, če bi sama hudo obolela in se ž njo ravnalo brezčutno brez kakega usmiljenja. Dekle, ki nima z bolnikom potrpežljivosti in opravlja godrnjaje to angelsko delo, nima srca, ampak kamen v prsih. Mladenka, ki bolnikov ne mara in se jih ogiblje, ni v čast svojega naroda. Usmiljenje in potrpežljivost je prvi pogoj v bolniški oskrbi. O praktičnih nasvetih in o postrežbi bolnikov bo govorila drugokrat na tem mestu

Pepca S.

Društveni glasnik.

Hoče. Umrila je družbenica Mar. družbe Terezija Meglič. Pokojnica je zapustila lep zgled zlasti nam dekletom Marijine družbe. Veliko je bilo njeno trpljenje v bolezni, bolana je bila celih 10 let, a vedno je bila potrpežljiva in vdana v voljo božjo. Spremilo jo je 23 belo oblečenih deklet k zadnjemu počitku. 20 jih je darovalo za njo sveto obhajilo. Z Bogom, ti kličemo sestre Marijine družbe.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Dolgo se že pripravljamo na Dekliško zvezo in upamo, da ododemo v kratkem imele ustanovni shod. Na god sv. Janeza Krst. smo zopet imele mesečni sestanek, pri katerem so nas preč. g. duh. voditelj navdušili za sveto vojsko, nakar se je osnoval pripravljalni odbor, ki bo zbiral ude. Vsa dekleta bodo stopile na drugo stopinjo in kot korajžne Pohorjanke s časom na prvo. Kaj pa fantje, še vedno spite — lahko noč — vzdromite se vsaj, da vam voščim dobro jutro. Dekleta se pripravljamo na boj proti demonu alkoholu, vstanite in hitite v sveto vojsko rade vam prepustimo prve vrste in zaslužne zvezde.

Mladenka.

Gornja Radgona. Drugo četrtletno poročilo o delovanju Dekliške zveze: Četrtri poročni shod se je vršil dne 6. aprila. O gospodinjski izobrazbi je govorila M. Horvat. 2. »Mladenka ob bolniški postelji«, govori Eliza Slavič. (pošljite ta govor uredništvu če mogoče; op. ur.). 3. »Jaz vem za deželo« zapoje dekleta: 4. Vlč. g. vodja so razložili razna vprašanja in nas učili, kako nastopati pri govorih itd. Udeležen je bilo 45. — Četrtega maja smo imele lepo majnikovo slavnost. 1. »Pozdravljam te cvetoči maj« zapela dekleta. 2. »Tvoj mesec« dekl. Bar. Vučko. 3. Velč. g. vod. so razlagali o stanju žensk v prejšnjih časih v primeri s sedanjim časom. 4. »Ljubezen Marijinega otroka«. V tej tridejanski igri so vrle igralkе pokazale, kako naj ljubi mladenka Boga, stariše in domovino. Igro je spisala domača članica Tončka Kovačič. 5. »Le predi dekle, predi«, »Majnikova Kraljica«, »Marija, v tebe upam« zapela dekleta. — Dne prvega junija: 1. V govoru »Mladina kvišku k Srcu Jezusovemu!« nam je Tončka Petovar ginjaivo priporočala, kako posnemajmo božje Srce v ljubezni do domovine, k njemu se zatekajmo in pri njem iščimo pomoči v našem rodnem delu. 2. Igra »Naša obljuba«, (spisala Tončka Kovačič in Terezija Vreča). 3. Igra »Na krivih potih«. 4. Pevske točke so se izvršile v občno zadovoljnost. 5. Č. g. voditelj, kojega god smo ta dan obhajale, so nam v zahvali poročali glaslo »Po Mariji k Jezusu.« Čisti dobiček vstopnine se je č. g. duh. vod. kot vnetemu pospeševalcu bolgarskih misijonov, izročil za »Bolgarski misijon«. — Dne 29. junija je priredila naša »Dekliška zveza« odhodnico svojem duhov. vod. č. g. Luskarju. 1. Govor »Mladina, uči se spoštovati duhovnike« govorila Ana Kusik. 2. »Slovo« zapela dekleta. 3. »Vrlemu možu« dekl. Mira Pintarič. 4. V novejanski igri »Ob slovesu« (spis. Tončka Kovačič) se je Dekliška zveza (Neža Osojnik) srčno

zahvalila poslavljajočemu se veleč. g. voditelju. 5. Č. g. duh. vod. so v zahvali posebno povdarjali važnost in korist našega delovanja na versko narodni podlagi tu ob meji. 6. Č. g. F. Štuhec, kateri so nas počastili s svojim obiskom so spregovorili prav primerne in pristrčne besede odhajajočemu v slovo.

Sv. Barbara v Halozah. Dne 18. junija je umrl ud naše Mlad. M. dr. Janez Stumbergar star še le 16 let. Vstopil je v Ml. M. dr. pred enim letom. Prebiral je rad samo dobro berilo, bil je naročnik »Sl. G.« Bolezen je trajala en mesec in med tem je bil dvakrat previden s sv. zakramenti. Mladenči M. dr. položili so ga v krsto in ga zanesli med spremstvom domačih dveh duhovnikov na pokopališče. N. v m. p.!

Sv. Bolfenk pri Središču. Minolo je že skoro leto in dan, odkar je prinesel Naš Dom zadnji dopis od tukaj. Res nismo imeli dozdej, kaj veselega poročati. Toda z nado boljših dni gledamo v bodočnost. Nekaj fantov se že pripravlja na nekaj, kar bo veselo poročati. Toda danes še ne povemo ničesar. Za zdaj vam samo poročamo, da je imela Mladenška in Dekliška zveza svoj tretji občni zbor, katerega se je udeležilo precej mladeničev in deklet. Zahvaliti se moramo vsem govornikom, posebno govornicam, ki so nas spodbudili k bodočemu delu. Sčasoma upamo, da dobi mladina več zanimanja in veselja do skupnega delovanja. Želimo, da bi bila vsa naša mladina pri društvu. Potem bi bilo mladino mogoče vsestransko izobraziti. Zatoraj mladina dvignimo, zdramimo se, v združenju je moč, in geslo naše bodi vse za vero, dom, cesarja. Dobroslov.

Vojnik. Dne 8. junija imelo je izobraževalno društvo mesečni shod. Otvorila ga je predsednica Tončka Kroflič s primernim pozdravom. Nato je deklamirala Tončka Turk: »Kmetški hiši«. Pepca Mežnar je s svojim navdušenim govorom kazala, kako in česa da naj očistimo našo domovino. Ml. Franc Gorjanc pa je vspodbujal »Mladenči združujmo se!« Barica Novačan je govorila o samoizobrazbi mladenke ter priporočala redno obiskovanje mesečnih shodov. Marija Jezernik pa je imela poučno predavanje o skrobljenju in likanju perila. Č. g. I. Ž. je razlagal o narodni zavesti. Shod zaključil veleč. g. župnik, z željo, da se kmalu zopet snidemo, in da bi se osnovala kmetijska zadruha. Me pa smo se razšle polne navdušenja in s sklepom, da hočemo odslej še marljivješe delovati za blagor naše domovine. Z željo, da se to uresniči vas pozdravlja Vera Vojniška.

Šmartno pri Velenju. Preljubi naš dom! Sprejmi tudi od naše dekliške zv. nekaj vrstic. Akoravno že naša zveza tri in pol leta obstoji, vendar tajnici do danes ni bilo mogoče kaj poročati v »ND«, ker je vedno tako obložena z delom. Torej ti pa danes podaja splošno poročilo o delovanju Dekl. zveze. 5. decembra l. 1909 je bil shod dekliške zveze v društvenem domu. Zbralo se je obilo število mladen. Izvolila se je predsednica in podobornice za posamezne okolice. Kot nekaj program so g.

voditelj takrat priporočali dekl. zv. trojno lju-bezen: medsebojno, do slovenskega naroda in ljubezen do delavnosti. Shode smo imeli vsaki mesec 1. nedeljo in sejo istotako. Na sejah se je marsikaj priporočalo, posvetovale smo se o raznih zadevah kaj storiti, da bi se dekliska zveza tembolj razvijala. Omislile smo si znake dekliske zveze, zbirale knjige in darila. Nastopale so mesečno razne govornice. Spored naj bi bil ta: Molitev-pesem, nato govori, deklamacije itd. k sklepu zopet pesem. Predavanja in nauki duh. vod. so bili predvsem: kako naj Marijo častimo in kako naj spoštujemo stariše-predstojnike, ter se potegujemo za dobro stvar. Bodimo srčne, odločne, razširjamo dobre časnike in knjige ter se držimo slovenske govorice itd., o pripristi obleki, o dekliski dušni lepoti, deklisko srce in cvetlice v primeri itd.: bojujmo se proti liberalizmu in pogumno nastopajmo proti rasprotnikom naše vere, o delovanju v odsekih, časnikarski, treznostni, obrambni knjižnici, o branju dobrih knjig in o molitvi o skupnem svetem obhajilu. Na shodih so nastopale razne govornice, posebno so se v prvem letu odlikovale Jozefa Pocajt, Marija Brdnik, Jozefa Miklav in Fr. Artang. V drugem letu Nežka Dobovičnik, M. Potočnik, Artang in Doblšek. In 3. leto prednica Ivana Šinkovec, F. Ozir, Potočnik, Artang in R. Zabukovnik. Te govornice so nastopale tudi kot igralke. Zadnje leto tudi 3 sestre Malanšekove, ki so se tudi veliko trudile pri igrh. Gledaliških predstav se je v teh letih veliko uprizorilo n. pr. Sv. Cita, Pri gospodi, Vestalka, Tri sestre, Večna mladost in večna lepota itd. Od občnega zbora 24. marca 1912 so govorile te članice: posebno predsednica Ivana Šinkovec o stanovanju, o sobi, o gospodinjstvu, o zdravju, o boleznih, o izobrazbi itd. M. Potočnik za napredek dekliske zveze, za pošteno, nedolžno deklisko življenje ter deklamacija »Kam-niti ribiči itd. Fr. Ozir je govorila, kako moramo organizirati samega sebe in druge, Z Bogom in Marijo za slovensko domovino, Izruvajmo plevel iz naših vrst i. t. d. Franciska Artang o ponosu na svojo domovino, Moli in delaj itd. Č. g. duh. voditelj so govorili na shodih: O češčenju presvetega Srca Jezusovega, o skupnem sv. obhajilu, o molitveni uri, o knjižnici ter sploh vsodbujali zvezo k vstrajnosti. Duh. vod. so poročali o namenu dekliske zveze, o sredstvih sploh, priporočali nam Bogoljub, govorili o shodih, o javnem govorjenju mladenk, o dobrem odboru in razložili dolžnosti odbora itd. Namen naše dekliske zveze je sploh, da se izobrazuje narodno, da se vtrdi v dobrem krščanskem duhu, ter pogumno vstraja, se poučuje o gospodinjstvu, ter se vadi v ljubezni do Boga in bližnjega. Naše geslo je »Vse za Marijo in našo domovino! Živele mladenke in dekliske zveze v Mariji! Ljubezni ves žar gori naj vsikdar, za krasne domače nam kraje, Mariji in Sloveniji v čast, nji slavo in rast delujmo v življenju najraje!

Tajnica.

Žetale. 26. junija je umrl Jurij Vogrinc, dijak kn. šk. dij. semenišča v Mariboru. Bolehal je celi 2 leti. Šet mesecev je preležal v bolnišnici, kjer je moral prestati grozne operacije. Toda postalo je vedno hujše. V svoji grozni bolezni je večkrat rekel: Mnogo trpim, a trpljenje mi ni pretežko, ker vem zakaj trpim, za nebesa. Na prsih umrlega se je svetila Mar. svetinja. Nad odprtim grobom je plapolala M. zastava M. dr. Ko so se ob odprtem grobu poslovali od njega č. g. župnik Anton Merkuž, so se solzile oči vseh navzočih.

Zreče. Za mesec junij smo imeli mladeniči mesečni sestanek dne 1. junija Al. Sadek nas je vspodbujal, naj bomo ponosni na svoj mili, blago-doneči slovenski jezik in na to, da smo sinovi slovenskega naroda. Gosp. d. vod. so nam govorili o lastnostih slovenskega mladeniča. Biti mora! značajan, odločen in vnet za dobro stvar. 2. Dne 6. julija smo priredili sestanek v proslavo sv. bratov Cirila in Metoda. Z ozirom na to, je bilo povabljeno tudi drugo občinstvo. Spored: Mešan pevski zbor zapoje pesem »Sv. Ciril in Metoda«. Črešnar Alojz pozdravi zborovalce ter poda besedo g. vod., ki so nam orisali življenje in delovanje sv. bratov Cirila in Metoda. Hren Adolf je vspodbujal tovariše, naj branijo dve najdražji svetinji slovenskega naroda: sv. katoliško vero in mili materni jezik. Štirje tovariši so na to predočevali delovanje sv. Cirila in Metoda med Slovenci. Neglič Jože nam je slikal zamere na Slovenskem neposredno pred prihodom sv. bratov. Sadek Albin je predstavljal Metoda, kako poučuje ljudstvo v veri, Sadek Karol pa Cirila, kako spodbuja sl. ljudstvo k ljubezni do materinega jezika in svojega naroda. Sadek Anton končno poveljuje sv. brata kot velika dobrotnika slovenskega naroda, katerim moramo biti vedno hvaležni. Črešnar Alojz se kot namestnik zahvali govornikom za trud in s slavoklici zaključil lepo uspeli sestanek. tajnik.

Sv. Ana na Krembergu. Dne 8. junija je naša »Dekliska zveza« imela lepo slovesnost. V tem jubilejnem letu si je omislila krasen kip presvetega Srca Jezusovega za društveno sobo, ki je bil ta dan slovesno blagoslovljen. Kip, skoraj meter visok, nam je oskrbela tiskarna sv. Cirila v Mariboru in nas zelo zadovoljila. Presvetemu Srcu Jezusovemu je Dekliska zv. posvetila sebe in svoje nadaljno delovanje. Kip so nam blagoslovili preč. g. dr. Hohnjec iz Maribora ter v dveh pridigah podali razne lepe nauke, osobito mladini. Po večernicah je bila veselica v šoli s predstavo igre »Marijin otrok sem« in deklamacijo (živa slika). »Večna luč«. Počastili so nas sosede od Sv. Benedikta ter nas razveseljevali s svojim tamburanjem, od Sv. Lenarta, Marije Saežne . . . Na odru smo z velikim zanimanjem v tretjič poslušali preč. g. dr. Hohnjeca, samo kratko je bilo, ker so se morali posloviti od nas. Dekliska zv. preč. g. dr. Hohnjecu in vsem, ki so pripomogli k slavnosti, izreka najsrčnejšo zahvalo. Tajnica.

Drobtinice.

Umestna prepoved. V zadnjem času so se vsled neprevidnega ravnanja s strelnim orožjem po nedoraslih osebah ponovno pripetile težke nesreče. Da se taki prigodki zabranijo, je deželna vlada otrokom in nedoraslim osebam do 16. leta brez izjeme posest strelnega orožja in streljiva prepovedala, izvzemši slučaje, v katerih se morajo izkazati z orožnim listom, glaseč se na dotično ime in na dotično orožje. Prestopke te prepovedi po kaznovalo c. kr. sodišče.

Abstinenca v starem veku. Lani so izkopali del knjižnice nekega slavnega asirskega vladarja iz VII. stoletja pred Kristusom. Med 20.000 tablicami je več sto takih, ki se bavijo z zdravilstvom. Zanimivo je posebno, da so pijance iz navade že takrat prištevali med bolnike in kot edino sredstvo priporočali popolno abstinenco. Boj proti alkoholu je potemtakem star že 2500 let.

Junaštvo katoliškega duhovnika. V Novem Jorku v Severni Ameriki je izbruhnil dne 21. maja požar v neki katoliški cerkvi. Duhovnik Tomaž Owens je, ko je bila že vsa cerkev v plamenu in napolnjena z dimom, hitel k tabernaklju in je v smrtni nevarnosti rešil Najsvetejše pred ognjem. Ko je duhovnik zopet bežal iz cerkve, se je vsled preobilega dima skoro zadušil in je v sredi cerkve padel na tla. Požarniki so ga nato rešili gotove smrti.

Prošnje v vojaških zadevah so koleka proste. Vojno ministrstvo je te dni odredilo glede prošenj o vojaških zadevah sledeče: Vse prošnje glede prostovoljnega vstopa v vojaško službo, glede dveletnega službovanja, glede enoletne ali dveletne prostovoljne službe, glede oprostitve oseb duhovniškega stanu, glede oprostitve edinih sinov posestnikov, glede prenosa službene dobe ali glede orožnih vaj itd., vse te prošnje so proste vsakega koleka, enako tudi potrebne priloge

Policija, ki krade. V pravdi zoper tatinsko družbo, ki je po skladi-

ščih newyorških kolodvorov nakradla blaga za okoli 5 milijonov dolarjev, se je dognalo, da se je teh tatvin v obilni meri udeleževala policija. Načelnik tatinske bande, Radert, je izpovedal, da so bili člani bande tudi policisti in da bi banda ne bila mogla tako uspešno krasti ako bi je ne bila podpirala policija. Tatje so imeli šolo, v kateri so učili mladino umetnosti kraje. Tatje in policisti so sodelovali v bratski vzajemnosti.

Proti pijančevanju v nemški armadi. Med celim nemškim vojaštvom je pitje opojnih pijač že zelo ponehalo vsled uvedbe raznih zmernostnih naprav in določb. Letos je nemško vojno ministrstvo za vsakega službečega vojaka naročilo brezplačno protialkoholne liste, v katerih se z raznimi vzgledi in podobami popisuje slabe posledice pijančevanja. Od jeseni naprej bo dobil vsak nemški rekrut pri vstopu v vojašnico tak list v roke. Tudi našim vojakom bi ne škodilo, ko bi jim naročila in plačala država „Zlato Dobro“.

Zapravljivost. Morda kdo ne verjame, da vsako leto poženemo po grlu 100 milijonov kron? Žalibog, da je še hujše. Zvedeli smo po zanesljivi poti, koliko v slavni šnopsarski prestolnici, v Ptuj, stoči na dan samo ena šnopsarna. Čujte in štrmite! Samo žganjar na H. porabi vsak mesec 24.000 litrov špirita, iz katerega napravi trikrat toliko žganja, torej 72.000 litrov. Ob navadnih dnevih stoči šnopsa za 400 do 800 K, ob sejmskih dnevih pa celo za 1400 do 2000 K. To so grozne številke. Vzamimo le povprečno na dan 600 K, znese to na leto 219.000 K. Ker so sejmi v Ptuj pogosti, računajmo na mesec vsaj eden sejmski dan in vzamimo le majhno svoto 1000 K, znese to v 12 mesecih 12.000 K, torej na leto nad 230 tisoč kron! V 10. letih zleti torej iz Dravskega polja in Halož blizu 2½ milijona kron za šnops samo eni žganjarini v žep! Kje so pa še neštevilne druge žganjarne!

Alkoholizem in samomori. V Evropi se vsako leto prostovoljno usmrti že približno 70.000 ljudi. Na Nemškem so l. 1906 prišli na 1 milijon prebivalcev 204 samomori, in sicer na 1000 moških samoumorcev 305 žensk samoumornik.

Število samoumorov vedno narašča. V Evropi so se ti od l. 1831 sem pomnožili za 400 %, prebivalstvo pa le za 60 %.

Pomisliti pa moramo še, koliko samoumorskih poskusov se ne posreči, ker se dotičniki rešijo. O teh seveda nimamo statistike.

Da je samoumor res v tesni zvezi z alkoholizmom, nam najbolj svedoči to dejstvo, da se v edini državi Norveški število samoumorov ni pomnožilo, temveč da to pada od l. 1860 sem, od kar je pridobilo protialkoholno gibanje med prebivalstvom čim dalje več razširjenosti in je postala ta država vzor treznosti.

Profesor Heller, ravnatelj vseučiliškega patološkega inštituta v Kielu, je pri sekciji 300 samoumorilcev našel v 47,6 % (in posebej pri 167 moških samoumorilcih v starosti nad 30 let celo v 73 %) telesne organske pojave kroničnega alkoholizma.

Znano je, da se gotovo tretjina samoumorov izvrši v duševnem omračenju. Ker pa alkohol pogosto vodi v umobolnost, je tudi v mnogih teh slučajih alkohol indirektni vzrok samoumora. Pri alkoholski blaznosti se večkrat opazajo poizkusi samoumora: včasih se po takih poizkusih privedejo dotičniki v blaznico; pred nekaj leti je bil doveden v umobolnico na Studenec pri Ljubljani mož z veliko in nevarno rano (skušal si je prerezati vrat); pogosto pa še čujemo od sorodnikov, da so pravočasno preprečili samoumorske poizkuse.

Pogosto se izvrši samoumor v pijanosti. Pijanci so zelo razdražljivi, mnogi tudi obupni, ter si včasih iz prav malenkostnega vzroka vzamejo življenje. Pa tudi pri samoumorih vsled drugih povodov je velikokrat alkohol glavni krivec. Saj je znano, da se ob-

upa nad življenjem vsled pomanjkanja, revščine, izgube službe in zaslužka, družinskih prepirov, bolezni itd., in kolikokrat je vse to zakrivljeno po nemernem zavživanju alkohola!

Dr. F. G.

Tujci med nami. Nemško-napadala na Súdmarka naznanja, da je naselila med Slovenci 2 Virtemberžana, 1 Saksonca, 4 Nižjeavstrijce, 2 Nemece iz Češkega, 1 Tirolca in 1 nemškega Moravana. Slovenski ljudje morajo za težake, hlapce in viničarje, nemški tujci pa zasedajo njihova posestva. Kmečko ljudstvo, ali ne vidiš svojih sovražnikov?

Nevarne muhe. Muha ni samo nadležen in pa gnusen murčes, marveč tudi jako nevaren prenašalec kužnih bolezni. Saj je na prvi pogled jasno, da, če poseda muha okrog bolnika ali kjerkoli drugod, kjer imajo razni kužni bacili svojo zalego, ali so ondi slučajno raztreseni, se njenih nog in druge dlakaste površine lahko prime cel roj bacilov, ki jih potem raztresa in pušča, kamorkoli sede: na človeku, na jedilih, posodi itd. Pa ne samo to. Doglalo se je že tudi, da muha bacile, ki jih je s hrano vsrkala v sebe, izločuje še žive in tudi na ta način tvori vedno nevarnost za okuženje. Dr. Leboeuf je v Novi Kaledoniji deloval med gobavci in po natančnih preiskavah dočkal, da so ravno muhe najnevarnejše prenašalke te najstrašnejše bolezni na zemlji. Tudi v Evropi se že nahajajo ognjišča gobave bolezni in so pred nekaj leti celo sredi Nemčije odkrili tako ognjišče. Pozor tedaj pred muhami!

Ogromna sveča. Iz New-Yorka poročajo voščena sveča, ki je bila kdaj vzlita, bode ona, ki jo namerava duhovnik Montelone od katoliške cerkve Naše Device ustanoviti v spomin J. Pi-erpont Morganu. Izdelava sveče bo stala 7.500 K. Ogromna sveča bo 16 čevljev visoka in 18 palcev bo znašala v premeru. Ko bo izdelana, se pošlje v Rim in postavi v Vatikanu. Prižigala se bo samo za praznike in bo še-le čez 300 let zgorela.